

MELDINGSBLAD FOR SANNIDAL HISTORIELAG

Årsmelding

for Sannidal Bygdetun og Sannidal Historielag 1981

Historielaget: Også 1981 har vært et framgangsrikt og aktivt år for Historielaget. Medlemstallet har øket med 18 til i alt 268. Et gledelig resultat takket være god insats av grendumennene. Riktignok ligger enkelte kretser i bygda etter, men vi får håpe de kommer. Sammen med styret for Bygdetunet har det i året som gikk vært 4 styremøter, ellers blir mange saker ordnet ved samtaler over telefon. Den årlige høstfesten ble holdt på Sanitetshuset 23. okt. Et vellykket arrangement der Ragnar Knutsen viste en serie flotte bilder og med utmerkede kommentarer, videre var der sangunderholdning ved Aud og Thomas Johan Brekka. Festen hadde som vanlig samlet fullt hus. Torkell Tande hadde desverre ikke anledning til å være tilstede denne gangen. Det var leit for som kjent fylte han 80 år 11. sept. så styret hadde fått Asbjørg Larsen til å rose male en bolle som en litt forsiktig fødselsdagsgave, noe som forsamlingen var helt og fullt enig i.

Innsamling av stadnamn pågår og det er i alt 14 av lagets medlemmer med Harald Vibeto som formann som har drevet iherdig med dette verdifulle arbeidet. Innsamlingen foregår i samarbeid med Institutt for namnegranskning ved Universitetet i Oslo.

Når det gjelder innsamling av Amerikabrev så er det Fritjof Thorbjørnsen som er kontaktmann for dette. Det har kommet inn endel brev men det er sikkert flere som ved å ikke litt nærmere i skuffer og kister kan komme over noe som sikkert kan være av interesse.

Fra skolekontoret i Kragerø har laget fått overtatt en del gamle protokoller, bl.a. vedr. kretsene Øyfjell og Lindheim. Disse går tilbake til 1870-80 åra og de blir nå oppbevart i arkivet i Kile. Dette arkivet fører laget tilsyn med og her er også igjen noen eksemplar av Bygdebok for Skåtøy, bind 2 og Fellesbindet Skåtøy og Sannidal. Bind 1

Forts. side 2.

Halvor Gjerde

En av de mest trofaste medarbeidere i Sannidal Historielag, Halvor Gjerde er gått bort. Åra var blitt mange, men vi hadde rekna med mange år ennå, så dette kom så brått.

Han var fra første stund med i arbeidet for Bygdehistorie, Sannidalsboka, Sannidalsfilmen, Bygdetunet, Bygdearkivet. Han var den beste å gå til når jeg skulle skaffe opplysninger til Etnologisk granskning som Norsk Folkemuseum driver.

Halvor tenkte aldri på betaling for det han gjorde. Han tok mangen ekstra tur med bilen. Han var i mange år en serdeles dyktig og påpasselig kasserer i Historielaget. For alle som fikk arbeide sammen med ham var han en god venn. Mange hyggelige stunder fikk vi gjennom åra hos Halvor og Helene i den trivelige heimen på «Fjelltun».

Savnet etter Halvor Gjerde blir stort i bygda, i kretsen, men ikke minst i Historielaget. Vi takker for alt han var for oss, for alt han ga, for det gode eksempel han var i all sin ferd. Med ham er en hedersmann gått bort, men minnet om ham vil leve lenge og være en inspirasjon for dem som skal føre arbeidet videre.

Torkell Tande

Fra Redaksjonen

Så kan i da sette 2. årgang på 1. side av Arven og med det ønsker vi vel møtt til et forhåpentligvis like godt samarbeid i det nye året som vi nå allerede har noen mnd. bak oss i.

For redaksjonen har det vært en glede å registrere den gode respons og interesse Arven har blitt møtt med. Sannidal Historielag kan i år feire sitt 40 års jubileum. Det ble stiftet 20. aug. 1942. Vel er dette en lang tid, men en må med god grunn ha lov til å si at det er imponerende resultater som er oppnådd. Vi skal ikke komme så mye inn på det her, det vil bli gjort i en jubileumsberetning som vi håper å få med i neste nr. av Arven som bør komme i midten av august. Selve jubileet er tenkt skal markeres med en større tilstelning på Bygdetunet i helgen 21. og 22. aug.

På ny går vi en sommer i møte med grønne jorder og lier, blomster og glitrende vann og fjorder. «Fager er lien» sa Gunnar fra Lidarende. Ja lien er fager, kunne bare menneskene venne seg til å verne om alt det fagre og verdifulle. Men svært ofte kan det virke som at det er kapprustningen som opptar stormaktene. Det som teller er å finne frem til de mest treffsikre og effektive våpen som på kortest mulig tid kan ødelegge alt liv.

Vi har nettopp feiret vår frihetsdag. En strålende mørnstring av unge og gamle. Bautar og minnesteiner over tapre kvinner og menn over hele landet har blitt bekranset, taler har blitt holdt om ånden og håndens tjenere. Gjeve mennesker for vårt frihetskende folk. Men rundt i om i bygd og grens ligger kilometerlange steingjerder, kjempe-digre steinrøyser, åkerreiner, gamle hustufter, merker etter malm og trekullbrenning, dyregraver, ja en uendelighet av tause vitnesbyrd om slit og storverk utført i armodskår av ærlige kvinner og menn, trofaste mot sitt hjem sitt folk og fedreland. Minnet og bevaring av dette er blant mye annet Historielagets oppgave å ivareta. Det er en del av vårt lands sanga som aldri må bli glemt. God sommer.

Litt av hvert

Som kjent så startet vi en serie om Husene på Bygdetunet i nr. 3 av Arven i fjer. Det var Halvor Gjerde som tok seg av den. Dessverre så rakk han bare å få ferdig den ene beskrivelsen, nemlig om Kvernhuset.

Nå har vi vært så heldige å få Aslak Lofthaug til å påta seg fortsettelsen og i dette nummer starter han opp med å fortelle om Låvebygningen. Vi er veldig takknemlige for at han ville hjelpe oss med dette og ønsker han velkommen i Arvens spalter.

Årsmelding

Forts. fra side 1.

er som kjent utsolgt. Sannidalsfilmen blir også oppbevart i arkivet.

Arven: Meldingsbladet Arven som Historielaget begynte å gi ut i juni 81 har styret inntrykk av blir godt mottatt. I alt har det blitt gitt ut 3 nummer. Opplagstallet har øket fra ca. 1100 til 1300. Dette skyldes bl.a. en liten feilberegnning av antall husstander som tilhørte grensene innenfor den gamle Sannidal kommune, men det er også stadig forespørsel fra utflytta Sannidøler som gjørne vil få bladet tilsendt. I løpet av april-mai skulle det være klar til å ta fatt på 2. årg. Her må vi be alle medlemmer om å være aktivt med å samle inn stoff, noe som hittil har vist seg å ha gått ganske bra. Økonomisk har det også gått utrolig bra, takket være at mange har benyttet seg av tilsendt giroblankett, tilskudd av kulturmønster, gave fra Sannidal Husmørlag og sist men ikke minst annonsørene. Vi tror dette tiltaket er «liv laga» og at det vil gi positive utslag i riktig retning.

Bygdetunet: Dugnadsarbeidet pågår for fullt hver sommer på Bygdetunet, sommeren 81 har ikke vært noe unntak i så måte. Thomas Wastøl mønstrer sin trofaste dugnadsgjeng og sist sommer var det golvet på musikktribunen som måtte skiftes ut. Her ordnet forøvrig Fr. Thorbjørnsen med impregnert plank som han kunne skaffe til en ganske rimelig pris. En del av de gamle matrialene var imidlertid såpass brukbare at de ble lagt som golv i det ene løerommet og dermed kan en benytte dette til å få plassert en del gårdsredskap.

Ole Wastøl og Olav Tveitred hadde litt av en jobb med å sprøyte Barlandsbua og Badstua med Zylamon, ett effektivt middel mot mark. For å være helt sikker på at disse insektene blir tatt knekken på er det meningen å foreta en sprøyting på ny til våren. Videre så sprøyta Ole Wastøl badstua, takrenne og listverk med Bernakres så alt fikk en fin brunfarge. Nye stativ til flaggstenger har også blitt satt opp. Så har det blitt lagt jordkabel fram til Heglandstua og til låvebygningen, så da kan en få benytte vandrelampe. Dette har Aslak Rinde ordnet og utført på en både god og rimelig måte noe vi er takknemlige for. Videre er der også i år kommet inn en del gamle og interessante ting. Bl.a. blad til en oppgangssag smidd av myrmalm, noen gamle ski og skøyter og også endel redskap som ble brukt til å ta opp sekketømmer med. Videre en del ting til skolestua som nå litt etter litt begynner å ta form

Det er nå i orden så vi kan få en gammel gårdsmeie tilhørende Per Nesland, denne er helt intakt med all nødvendig redskap, så dette blir da en av de store forestående oppgaver med å få

flytta denne. Inngjerding av tunet er også en større affære.

Antall besøkende har ikke vært så stort som en kunne ønsket, ca. 200 har vært innenfor husveggene, pluss 10 skoleklasser med tilsammen 300 elever. Dette er gledelig å kunne registrere. I tillegg til dette må en ta med at ca. 3000 mennesker har besøkt tunet i forbindelse med 17. mai feiringen og Sanitetens årlige Grautfest så at Bygdetunet har sin misjon også på dette området og at det er bygdas fineste festplass er der ingen tvil om.

20. aug.82 kan Historielaget feire sitt 40 års jubileum og det har vært snakket litt om å markere dette med en større tilstelling på Bygdetunet.

At Sannidal Bygdetun har fått status som halvoffentlig muse betyr en stor økonomisk fordel. Uten denne støtten fra det offentlige har det blitt uhyre vanskelig å fått utført det verdifulle bidrag til Sannidals kulturliv og tradisjon som Bygdetunet representerer. Bidrag av kulturmider har vært kjærkomne, likeledes gaver fra Sannidal og Skåtøy sparebank, men det som vel gleder aller mest er den merkbare økende interesse omkring Historielag og Bygdetunets funksjon som en bærende faktor for bevaring av fortidens kulturog levesett og føre dette videre til kommende slekter.

Styret for Historielaget var i 1981: Hans Mjelland, form. Fritjof Thorbjørnsen, nestform. Halvor Gjerde, kasserer, Torkell Tande, sekr. Klaus Torsdal og Ole Wastøl.

For Bygdetunet: Thomas Wastøl, form. Harald Vibeto, Ole Wastøl og Johannes Wasjø.

Sannidal 3. mars 1982

Hans Mjelland, form. Torkell Tande sekr.

xxx

Historielaget hadde ett serdels godt besøkt årsmøte på Sanitetshuset i Kil lørdag 6. mars, der ca. 120 var tilstede. Førstekonservator Carsten Hopstock holdt foredrag ledsaget med flotte lysbilder over emnet: Har Amerika noen gammel kultur? På sin fremragende måte holdt han den lydhøre og takknemlige forsamlings fengslet i nærmere 11/2 time.

Valget ble som vanlig ledet på en utmerket måte av Torleif Dalen, kanskje med unntak av at det ble litt mye gjenvalg, men styret får takke for tilliten og håpe på at de nå som tidligere får utmerket hjelp og støtte fra medlemmene.

Medlemstallet nå er 268. Skal vi håpe på nå i jubileumsåret å komme opp i 300? Kontakt nærmeste grøndemann/kvinne. Du er hjertelig velkommen som medlem.

Desverre har vår utmerkede kasserer gjennom mange år gått bort. Som ny kasserer etter han ble på styremøte 19. april valgt Harald Vibeto. Han lovet imidlertid bare å fungere som kasserer frem til årsmøte i 1983.

ARVEN

Listen over valgte tillitsmenn og kvinner ser da slik ut:

Historielaget: Hans Mjelland form. Fritjof Thorbjørnsen nestf. T. A. Tande sekr. Harald Vibeto kass. og Ole Wastøl varam. Per Nesland, Oddvar Tobiassen og Olav Tveitereid.

Bygdetunet: Thomas Wastøl form. Johannes Waasjø, Klaus Torsdal og Else Marie Eidet.

Grøndemenn: Isak Waasjø, Gerd Moe, Ragnvald Heimdal, Torleif Dalen, Ingeborg Jensen Åsmund Mostad, Reidar Lønne og Klaus Torsdal.

Festkomite: Signe Thorsdal, Asbjørg Larsen Alfild Dobbe, Arna Holte, Marit Holt, Margot Aabøe, Gerd Moe, Kari Moe og Kari Nyland.

Valgkomite: Torleif Dalen, Per Nesland og Reidar Lønne.

Revisor: Ola Dobbe.

Redaksjonskomite for Arven: Hans Mjelland, Fritjof Thorbjørnsen og Oddvar Tobiassen.

Kasserer for Arven: Henry Paulsen.

Magnhild Hagelia til 40 års jubileet

Historielaget og styret for Bygdetunet hadde møte i Heglandstua mandag 14. juni.

Blant saker som ble behandlet var opplegget for 40 års jubileet. Formannen har vært i kontakt med Magnhild Hagelia og hun har lovet å komme og kåsere. Med hennes kunnskaper og hennes interesse for lokalhistorie vil så absolutt dette bli noe å glede seg til og selvsagt så håper vi også at T. A. Tande kan delta.

Videre ble det oppnevnt en del utvalg som fås spesielle oppdrag. Dette vil lette arbeidet betydelig og en håper at alle vil gjøre sitt til at arrangementet blir en 40 års jubilant verdig.

Jubileumsfestighetene vil bli startet opp på Bygdetunet lørdag 21. august kl. 14.00 og fortsette med gudstjeneste i Sannidal kirke søndag 22. august kl. 11.00 og deretter på Bygdetunet igjen kl. 14.00. Det vil bli sørget for allsidig underholdning, div. utstillinger og selvsagt salg av mat og kaffe, forfriskninger osv.

Så det er bare å håpe på godt og varmt vær disse dagene.

Søndag 6. juni

hadde Bygdetunet besøk av ca. 30 medlemmer i Grenland Ætteshistorielag. De ga uttrykk for å være svært begeistret for tunet, huset og samlingene. Det er alltid hyggelig med slike besøk.

Heimegarving og bygdeskomaker

Det var 16. januar 1945. Kort telefonbeskjed fra Oslo: «Kom dere unna». Intet mer, men vi visste hva det var. Ryggsekken sto alltid ferdigpakket i den tida. Kona hivde noe sengetøy i en koffert, og i mørkningen kjørte Jens Skarvang oss utover. Vi hadde tenkt på å dra over Skarvang til Ellingsvik og få båt over til Sverige, men bestemte oss for å dra til Strat, gården mellom Sannidal og Gjerstad. Krigen måtte jo snart være slutt. Det ble 3 1/2 måned!

Strat var en laglig plass. Ikke telefon, ikke vei, ikke elektrisk lys og noen elskelige mennesker, Kari, Torgrim og Isak. Med tyskernes medfødte skrekk for skog skulle det være tålig trygt. Kari og Torgrim sto på trammen: «Dikkon får være velkommen! Her er føle tider». Det var freidig slik å komme til folk på den måten, men slik var det dengang. Vi sat i stua og snakket om det. Det var klart at det var Kari som rådde innomhus. «Dikkon kan få stua og sove på staueloftet. Melk og smør skal dikkon få, og brød. Så vil mi ha andakt hver onsdagskveld og preike søndag formiddag.»

Det var en kveld vi sat i stua. På kjøkkenet dreiv Kari med lysstøping. Gammel kunst. Hu hadde en balje med varm talg. Fem pinner med fire lange veker på hver. Så tok hu den ene, dryppet den fort ned i talgen og opp igjen. Hekta bort og tok en ny. Så ned i talgen og opp igjen. «Ein må støtt sidde blid når en støyper lys, då blir lysa lysbrende», sa Kari. Lysa blei tykkere og tykkere, og snart hadde vi tjue gode talglys. Torgrim sat i omskroken. Han hadde fyr på pipa, ekstra god tobakk som vi hadde fått i en pakke fra Sverige som Eigil Kristensen hadde vært ute med. Han var kontaktmann i X-U, den etterretningsorganisasjonen vi var med i.

Nei, sa Torgrim, «mi har aldri hatt tette sko sea mi slutta å barke heime». Han kom heim fra skauen søkk blaut på beina. «Hvordan gjorde dere det, da?» Det første var røytinga.

Mi brukte kalveskinn og kuhud. Det gjillaste var å ta huda med eingong mi hadde slakta. Det første var å røyte skinnet, få av håra. Til det brukte mi leska kalk, mjølkalk, og laga tjukk velling, røyta. Ein måtte smøre på kjøttsida så nøy ein kunne. Så bunta mi skinna sammen og la dei i vann ei vike omtrent, i ein så eller kopp. Mi kunne prøve å ta i det og se om håra gjekk av. Så la mi huda på eit brett og brukte skyffel, det gjekk av seg sjæl, og svadde fint. Så måtte skinna ligge to-tre dager i rennevann, ein bekk, for å få kalken av.

Så var det barkinga. Der var noen som brukte kallbarke, men skinna blei ikkje så gode av det. Her brukte mi koke låg. Det var helst eik eller vier, vier var det finaste, då blei skinnet så mjukt. Det blei hardt utav eikebork. Noen brukte og granbork. Mi fylte ei passelig vaskegryte med så mye bork mi

fekk stappa i, og koka. Tri gonger måtte mi fylle bork og koke. Det gjekk mye bork te. Det var vanleg kveldsarbeid før å fleske bork, det var fast takst. Lågen blei så bron og fin og når han var kall, la mi skinna oppi. Dei lå i lågen ein fjorten daer til han var ganske klar, det var å røre av og til. Huda måtte ikkje ligge for lenge, det måtte passast i tide skulle det bli rektig.

Mi brukte å reke skinnet for å få kjøttslarvet av. Skinnet blei lagt på eit bord og mi sette skafftet av rekespaden under armen og arbeidde det. Rekespaden var stålsett og ein måtte være forsiktig for ikkje å lage skur i skinnet. Så hengde mi opp skinnet til tørk, det var best om vinteren å henge ut i kulda, det trengete fortare i då. Skinnet hang ute mens vi koka ny låg, som forr, og når han var kall la mi skinnet oppi igjen: lågen måtte ikkje vere lunka, då brast skinnet. Det låg ei vike eller halvannen, det var å røre unna i karet og når vannet blei klart igjen var det å henge opp og tørke, og koke låg tredje gongen. Det låg til det var trekt i, så hengde mi det opp. Det skulle vere som ein fin kvit tråd midt i huda, då trekte ho ikkje vann; noke navn hadde så menn ikkje eg på den tråden.

Når så skomakaren kom i huset måtte skinna smørast. Han hadde rekespaden med seg og jamna skinnet til. Det gjekk ein full dag med å smøre og stelle: Han måtte ha skinna i bekken før han kunne smøre. Smulte laga han av talg og tjære. Han smelta talgen i ei gryte eller ei stekepanne så det blei flåt, så tømde han det opp i kall tjære og rørde sammen. Det blei temmelig varmt, og så smørde han det utover. Han la eit par fjøler på eit bord og skinnet oppå og krafsa utover med ei fille. Så rulla han det sammen til ein fin rull, sette kneet oppå og maka og maka, og så var det til å smøre igjen og om igjen, til dess smulte tøyt ut på andre sida, då var det smørt. For å få skinnet rektig svart og fint måtte ein ha fikkelsverte i, men ikkje for mye, for det brente.

Dei brukte ikkje anna enn heilstøvlar før i tida, men det var gode støvlar. ein kunne gå heile dagen og hosene var like tørre, eg har ikkje hatt tette sko sea mi slutta å barke sjæl.»

Men nå stakk Kari ei hand inn fra kjøkkenet og tok Torgrim i øra. «Nå får du sjå ner i stallen etter hesten og ikkje sidde her,» sa ho.

Torkell Tande

Gaver til Arven

Fra vår kasserer har vi fått denne listen over gaver til «Arven». Vår hjertligste takk tilbake.

T. L. Sannidal 50,-, J. M. Kil 50,-, G. B. Sannidal 50,-, R. A. G. Kalstad 5,-, A. S. Farsjø 50,-, J. K. Kjølebrønd 25,-, K. S. Sannidal 50,-, A. M. Maistanga 50,-, L. R. Nodeland 50,-, J. P. Kil 50,-, A. S. Revsalen 50,-, H. H. E. T (?) Sannidal 100,-, Solveig Lofthaug, Kil 100,-, Ole Lindkjenn, Tangen 50,-, Olav Tveitereid, Holtane 50,-, Bj. Moe Gumøy, Kragerø 400,-, M. J. OLsen, Kragerø 50,-.

Husene på Sannidal Bygdetun (2)

Låvebygningen

Nær på 30 år har den omlag 200 år gamle låvebygningen som ble revet og flyttet fra Midtgården i Farsjø i juni 1952, hatt sin plass på Bygdetunet i Sannidal. En halvdel skal en gang i tiden ha vært flyttet fra naboeiendommen Ødegården og skjøtt inntil. Fjøset som var bygget inn mot østveggen, mangler, men den lave døråpningen til skåle og fjøs er der. Dørene som nå er i låven er kommet fra uthusbygningen som tidligere stod på Mo i Vestre Sannidal.

Huset er laftet opp av tømmer av middels størrelse og en uten noen spesielle trekk. Takbordene har vedhuggede spor i et slags fiskebensmønster som kjente til avløpsrenner for regnvann. Nå er det tegl som taktekke.

Hus av dette slaget har stått mot vær og vind i flere menneskealdre og vært til nytte, og huset grøde for folk og fe. Det er underlig for oss idag og tenke på hvor slitsomt og tungvint de gamle måtte utføre mye av sitt arbeide på i låver og fjøs.

Når sant skal sies så har nok løa fra Midtgården vært noe brysom og holde vedlike i senere år. En bør nevne at et og annet burde gjøres snart med værbitte tømmerstokker som bærer preg av sin høyen alder, og la dette være en påminnelse til oss, når vi husker på dem som tok de første løfta for 30 år siden.

En av dugnadsfolkene; Johan Tande.

Med ved rivingen var: snekker Jens Andersen som ledet arbeidet. Dugnadsgjeng: Oddmund og Harald Farsjø, Per J. Farsjø, Einar Lia, Ivar

Forts. side 6.

Amerikabrev

Som vi tidligere har nevnt foregår det fortsatt innsamling av Amerikabrev, og en del brev er kommet inn. Kragerø var i sin tid en av de store utskibningshavnene i Sør-Norge.

År om annet reiste det opp til 100 stykker ut fra Kragerø.

Det var agenter som før rundt på bygdene og reklamerte for å få folk til å dra til Amerika. I tidsrommet 1866 til 1914 drog det således 2891 emigranter ut fra Kragerø. Turen gikk da med seilskuter, enten direkte fra Norge til Amerika eller først over til England. Det var ikke bare fra Kragerødistriktet de drog, men også fra Gjerstad, Treungen, Nissedal, Bamble osv.

Fra Gjerstad drog det således omkring 1850, en kar over «dammen» og bosatte seg i Coskenong. Han hette Anders Svenumsen Byholt. Dette måtte være en ualmindelig flink brevskriver. Han fortalte løst og fast om sitt liv i Amerika.

Vi tar med et brev han skrev til sin «Moder og Søskende» den 22. mars 1854, brevet er noe forkortet.

Brevet er velvilligst utlånt av Ivar Byholt i Sannidal.

-----n.

Coskenong d.22mars 1854

Kjære og uforglemelige Moder og Søskende.

Eders brev av 30 nov. f. år modtog jeg den 4 februar og fikk deri vide at dere riktig havde mottaget det brev jeg sendte til eder. Det gledet meg meget da jeg modtog eders brev, hvilket jeg tydelig så på udskriften var en til meg bekjendt og oprigtig vens håndskrift, men ennå mer gledet det meg da jeg leste brevet og deri fikk at vide at dere var ved god helbred og en god samvittigheds fred, samt at være fornøyet med det Gud tildeler os, er jo den beste rigdom noget menneske kan eie. Dere

bad meg skrive til eder så snart som muligt, og dere synes kanskje det er forlenge før jeg skriver, men tro ikke det skjer av skjødesløshed eller ligegyldighed. Nei, vær forvisset om at intet er meg her på jorden kjærere end at kunde sende en kjærlig hilsen til eder, og vær forvisset om at jeg med glede og fornøyelse opfylder eders begjæringer så meget jeg kan. Jeg kan Gud ske lov nu lader eder vide at jeg har helsen og lever vel, samt befinner meg serdels vel her i dette land. Jeg var noget sygelig forleden høst, og den sygdom bestod af værke og tillige af et jordras som kom på meg, da jeg var med og skulde arbeide på den vei hvor jernbanen skulle legges.

Denne vinter holder jeg skole i et norsk settlement som kalles Coskonong og får ti daler måneden og jeg kommer til at holde skole tre måneder i det hele. Jeg har været tilbuddt to kirkesangerposter, men jeg har ikke vedtaget nogen af dem, ti jeg agter om Gud vil at reise lenger ind i landet hvor der er regjeringsland og kjøbe land der, for der at arbeide meg en gård. Dersom jeg får vide sikkert når Lars Mo eller Christopher Tvedt får brev at ingen af mine sødskende kommer her i sommer, så er det min hensigt at opholde meg her i omegnen til de kommer, at vi kan gjøre selskab thi her omkring er alt land opkjøbt og dyrkede gårde er temmelig dyre. Dere bad meg besvare nogle spørsmål og det det vil jeg med fornøyelse gjøre så godt jeg kan. Et aker land er 10890 kvadratalen og når dere måler et stykke land 165 alen langt og 66 alen bredt da kan de se et akers størrelse (adre). Saugbrug og møllebrug er her oppbyggede i det hele i Amerika, og her i Wisconsin er det mange af dem, men drives ikke allesteder med vand, men hvor der ikke er elver og vandfald drives de med damp. Jeg har hørt fortelle at de også drives med heste, med det har jeg ikke seet. Her syd i Wisconsin er ingen lastebrugsdrift da enhver her ikke har meer skov end de behøver til sit gårdsbrug. Kun enkelte steder hugger man kordeved og selger dels til byene og dels til

Husene på - - -

Forts. fra side 5.

Skarvang, Jon Skarvang, Sigurd Nesland, Per. A. Nesland, Tarald Våsjø, Trygve Farsjø, Ole Dobbe, Toralv Dobbe, Thomas Wastøl, Torkell Tande, Johan Tande.

Olaf Fossen og Jens Lofthaug kjørte lastebilene.

Ved oppsettingen ble arbeidet ledet av snekker Jens Andersen, snekker Theodor Halvorsen, og ellers var med: Knut Eikehaug, Ole og Toralv Dobbe, Thomas Wastøl.

A.L.

Haugtun Super

Carsten Bakke
Tlf. 86025
SANNIDAL

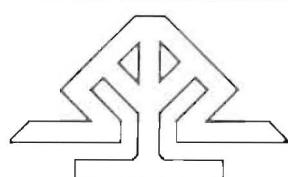
Vi har alltid noen gode
TILBUD

dampvognene. Lenger nord i Wisconsin er meget skov og der er oppbygget mange saugbrub. Der drives en mengde tømmer til disse sagbruge hvilket bliver opskåret til bord og planker og andre huusmaterialer som igjen bliver flådet og på den måden transporteret syd gjennom landet og der solgte. Thi det er almindelig furre som er begjærlig her syd, da her overalt ikke er annet enn eg. Tillige bliver der nord i Wisconsin arbeidet spon af furre, hvilken bringes til alle steder her i landet til at tække husene med, da her ikke er takstene.

Videre ved jeg ikke om lastebrugsdrift her, men i omegnen av Quebec drives meget lastebrugsdrift. Det er ikke godt å kunne lære noget i den engelske lexicon med selvundervisning, da bogstavene i det engelske sprog har en fra det norske meget forskjellig uttale, og stavereglene er meget anderledes, men det er tjenlig at øve seg i de grammatikalske regler forud i den engelske lexico, ti der kan man nogenlunde lære hvorledes de fleste bogstaver uttales, og man kan ved at øve seg i den engelske lexico lære at forstå de nødvendigste ord. Men uttalet kan ikke læres riktig uden ved undervisning. Om jagt og fiske kan jeg ikke fortelle noget, skjønt begge dele bliver foretagne her, men jeg har ennå ingen riktig erfaring herom. Det er almindeligt for nybyggere her når de enten kjøber eller klæmmer (gjør krav på) land at de for

det første hjelper seg med så simple huuse som de kan. De bygger for det meste stuehus uden at meddrage stokkene simpelt laftet, og hvis de ikke kan kjøbe spon som her kalles shingle til at tække med, så bruger de hva helst de kan. Nu kliner de huuset både innen og utedørs mellom tømmerstokkene med kalk iblandet vand. Snedkerarbeidet i sådanne huse er ganske lidet. Murarbeidet også ganske lidet, det kan kun være der hvor man vil have muret kjælder. Men skorstene er det en sjeldenhed at se her i Amerika, derimod bruges her kogeovne, som er indrettet slig at de bruges både til kogning og steaming, også til at stege sit brød, og det skjer meget hurtigt. Sådan kogeovn koster med rør fra 14 til 25 daler, efter størrelse. Et hus sådan som her meldt om, kan nesten enhver selv oppbygge, og heller ikke skal det lang tid til at få det ferdig. Og jeg kan ikke annet merke enn at man trives vel i dem, thi når det er ordentlig arbeidet, er det ganske hyggeligt. Udehus bruges ikke her i landet, undetagen til heste og kreature, hvilke alligvel går for det meste ude hele vinteren, skjønt kulden er undertiden lige så streng her som i Norge. Staldene tækkes altid med halm. Når man vil opplyse nytt land til ager, får man seg en stor plau som kaldes brækningsplau og dette er 4 eller 5 par okser foran, således pløyer man.

Jeg får nu for denne gang slutte min skrivelse og sige at når jeg neste gang skriver til eder skal jeg

Når det gjelder bankforretninger
går vi til

SANNIDAL og **SKÅTØY** **SPAREBANK**

. såklart!

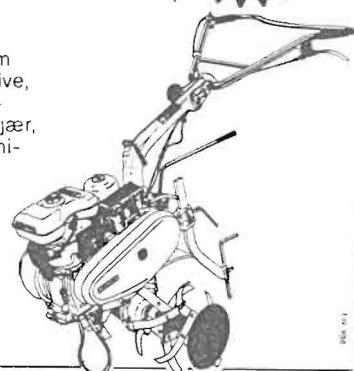
Banken hvor folk føler seg hjemme . . .

HONDA

Jordfresere/ tohjuls- traktorer

DEMON-
STRASJON

5 modeller - 2 til 8 hk.
Omfattende utstyrspakke
med bl.a. slåmaskin, frontrive,
tilhenger, bakmontert jord-
freser, plog, harv, hyppeskjær,
snøfreser, snøskjær, gummi-
og jernhjul.

Importør:
BEREMA

DIN FAGFORHANDLER:

Sannidal Bilverksted A/S

Alt i småmaskiner

tlf. 036 - 85 300

underrette eder om Amerika så meget jeg kan, og er det noget dere i serdeleshed ønsker at vide, da spørg meg og jeg vil besvare det dersom jeg kan. Hils alle slægtninge, venner og bekjendte fra meg, men fornemmelig være dere kjære og uforglemelige moder, sødkende på det hjerteligste hilset fra eders altid hengivne sør og broder. Gud under os sundhed og det daglige brød sålenge som vi skal vandre på jorden, og gid vi kunde leve så hernen den at vi kunde agtes verdige at indgå i den evige glede og salighed når vi skal flytte fra denne jordiske bolig. Lad os anråbe Gud om hans bistand og han vil hjælpe os dertil. Lev alle vel, meget rinder meg i hu fra min føgegn.

Vær på det hjerteligste hilset fra eders hengivne.
A. Svenumsen.

LITT AV HVERT

Kassereren vår, Henry Paulsen forteller at det av og til kommer inn pengebidrag på postgiro der bare forbokstavene til biveren er oppført på tallongen. Dette kan føre til vanskeligheter, for selvfølgelig må disse få bladet tilsendt, selv om de bor utenfor de gamle Sannidals kommune-grenser. Så vær venlig å sett fullt navn, på

kvitteringslistene blir bare forbokstavene tatt med allikevel.

Ellers så minner kassereren om postgiro-nummeret som er 5 34 77 29 og adr. Sannidal Historielag 3770 Kragerø, Rute nr. 30 85 03. Folk har vært veldig snille til å hjelpe til med bidrag og vi håper på fortsatt støtte.

Redaksjonen får fra tid til annen inn bilder og stoff til Arven. Dette er vi selvsagt meget glade for, men da enkelte ting må tilpasses de øvrige innholdet kan det ta litt tid før det er passende spalteplass. Men det kommer, det kommer, vi må bare be om litt tålmodighet samtidig som vi ber om enda mere stoff som kan være av interesse.

Åpningstidene for Bygdetundt er i år fastsatt til Lørdag 26. juni fra kl. 16.00 til kl. 19.00. Nærmere omtale om dette kommer i lokalavisene.

Også i sommer vil der bli en god del arbeide på Bygdetunet. Dugnad er stikkordet. Snakk med Thomas Wastøl, han har alltid noe på hjertet. Tør vi våge oss på å nevne en smie - - - -?

Telemarksbanken
Avdeling av Bøndernes Bank as

Torvet - Kragerø